

Lokalresursplan 2024 med samordnad skolplanering i Stockholm (SAMS)

Initiativärende

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Lokalresursplan 2024 med samordnad skolplanering i Stockholm (SAMS) enligt med bilaga till promemorian godkänns.

Föredragande borgarråden Karin Wanngård och Emilia Bjuggren

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige har i budget 2024 givit kommunstyrelsen i uppdrag att sammanställa en stadsövergripande lokalresursplan som är styrande för nämnderna. Stadens samordnade skolplanering (SAMS) är en integrerad del av lokalresursplanen.

Lokalresursplanens syfte är att genom ett kommunkoncernperspektiv utveckla stadens lokalförsörjning för att uppnå en ekonomiskt hållbar inriktning och planering av lokalresurserna. Planen beskriver och sammanställer nämndernas rapportering i lokalförsörjningsplanerna, analyserar resultatet samt ger vägledning och rekommendationer till nämnderna. Nämndernas individuella lokalförsörjningsplaner ska läsas tillsammans med lokalresursplanen för att ge planeringsinriktningen för staden.

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Lokalresursplanen ger en välkommen överblick av stadens lokalbehov på kort och lång sikt. För att uppnå en ekonomiskt hållbar lokalförsörjning som tillgodoser det behov som finns i stadens olika verksamheter krävs styrning och samordning. Det kan handla om så enkla saker som samordnad planering av förskolebehovet i två stadsdelsnämndsområden som gränsar till varandra. Det är därför glädjande att det samordnande arbetet kring stadens lokalbehov har stärkts under denna mandatperiod.

De minskande barn- och elevkullarna kommande år ställer ytterligare krav på lokalplaneringen vad gäller förskolor och skolor. Lokalanvändningen i stadens skolor måste effektiviseras för att inte belasta elevpengen allt för mycket. I det sammanhanget finns flera positiva delar i rapporten, såsom att nya hyresgenererande investeringsutgifter har halverats jämfört med förra årets rapport samt att hyreskostnadsutvecklingen minskat. Det är ett tydligt resultat av prioriteringar som gjorts mellan projekt med hänsyn till elevprognoserna.

Stadens samordnade skolplanering, SAMS, är viktig för att säkerställa att alla relevanta aktörer har en gemensam bild av behov och utmaningar inom skollokalsförsörjningen. Stockholms stad ska sträva mot att minska skolsegregationen och analyser utifrån socioekonomi och målet om en sammanhållen stad ska därför också ingå i arbetet inom SAMS.

Lokalresursplanen är i nuläget avgränsad och inkluderar inte stadens boendeplaneringar för äldre respektive särskild service enligt socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Det är önskvärt att kommunstyrelsen arbetar för att på ett strukturerat sätt kunna integrera boendeplaneringarna i lokalresursplanen framöver.

Stockholm den 23 oktober 2024

Karin Wanngård

Bilaga

Lokalresursplan 2024, dnr KS 2024/621-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande av borgarråden Christofer Fjellner och Andrea Hedin (båda M) enligt följande.

Stockholm står inför omfattande demografiska utmaningar där det vikande elevantalet innebär stora orosmoln kring skolverksamhetens finansiering på sikt. I en takt där hyres- och finansiella kostnader ökar leder det till att allt mindre av skolans och välfärdens resurser går till de faktiska verksamheterna. Stadsdelarna har för enbart förskola tillkommande hyresgenererande investeringsutgifter om 1,1 miljarder kronor fram till 2032, en ökning om cirka 20 procent sett till nuvarande kostnadsbudget för hela förskolan i stadsdelarna. Den planerade skolutbyggnaden har hyresgenererande investeringsutgifter om 4,6 miljarder till samma år och en cirka 22 procent ökning för utbildningsnämndens totala budget. Detta förutsätter också att det inte blir kommande fördyringar i projekt.

Den samordnade skolplaneringen ger för svaga rekommendationer kring nämndernas fortsatta arbete med lokalförsörjningsplanerna och kommunstyrelsen behöver ta ett större ansvar utifrån ett koncernperspektiv att säkerställa en långsiktig

hållbar lokalförsörjning. Ett första steg är att inkludera fristående aktörer i dialogen kring lokalförsörjningen i Stockholm. Genom närmare dialog och samverkan kan Stockholm undvika en överetablering av skolplatser i ett område likväl som avsaknad av skolplatser i ett annat område. Ett andra steg är en grundlig genomlysning av befintlig projektportfölj kring nya skollokaler för att ännu tydligare prioritera bland planerade projekt och antingen senarelägga eller låta projekt utgå där så är befogat. Om det inte tas politiskt ansvar för lokalförsörjningen är det i slutändan alltid välfärdens kärna som drabbas.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Jonas Nilsson, Johan Paccamonti och Kristina Lutz (alla M) som är likalydande med Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Trots att Idrottsnämnden reviderat ned sitt utbyggnadsbehov från föregående år kvarstår ett stort behov av idrottsanläggningar. Till år 2045 behövs en utökning med 17 konstgräsplaner, 26 idrottshallar, 6,5 ishallar, 3–4 simhallar och 1,5 friidrottsanläggning. Att majoriteten nu väljer att senarelägga idrottsinvesteringar är därför ytterst beklagligt.

En förbättrad tillgänglighet till stadens skolidrottslokaler är en återkommande önskan från föreningslivet – och ett krav Centerpartiet fortsätter driva. Flera grundskolor i Stockholm med egna idrottssalar är ännu inte bokningsbara via stadens bokningssystem. Med tanke på det akuta behovet av idrottsanläggningar måste dessa lokaler snarast tillgängliggöras. Det är tydligt att samordningen mellan Utbildningsnämnden och Idrottsnämnden brister, vilket drabbar föreningslivet och medför att barn köar för att kunna delta i idrottsaktiviteter.

Centerpartiet efterfrågar även en transparent redovisning av skollokaler som lär stå tomma eller används för annat än skolverksamhet. För att kunna göra en adekvat bedömning i frågan anser vi att en fullständig förteckning över dessa lokaler behövs, inklusive en analys av deras potential för uthyrning eller annan användning. Detta skulle möjliggöra ett mer optimerat lokalutnyttjande och bidra till att minska stadens kostnader.

Ärendet

Stadens nämnder hyr totalt cirka 2,6 miljoner kvadratmeter lokaler varav nästan 2 miljoner kvadratmeter hyrs av stadens egna bolag. Totalt sett handlar det om hyreskostnader som motsvarar nästan 4,7 miljarder kronor.

Lokalresursplanens syfte är att genom ett kommunkoncernperspektiv utveckla stadens lokalförsörjning för att uppnå en ekonomiskt hållbar inriktning och planering av lokalresurserna. Planen beskriver och sammanställer nämndernas rapportering i lokalförsörjningsplanerna, analyserar resultatet samt ger vägledning och rekommendationer till nämnderna. Nämndernas individuella lokalförsörjningsplaner ska läsas tillsammans med lokalresursplanen för att ge planeringsinriktningen för staden.

Eftersom lokalförsörjningsplanerna tas fram årligen, sammanställs även lokalresursplanen årligen. Det är andra året som kommunstyrelsen sammanställer lokalresursplanen och planen kommer att vidareutvecklas under kommande år.

I lokalresursplanen följer en sammanställning per lokaltyp med rekommendationer till nämnderna. Utöver beskrivning, analys och rekommendationer per lokaltyp tydliggörs även mer generella utvecklingsområden för stadens lokalförsörjning.

Kommunfullmäktige har givit kommunstyrelsen i uppdrag att samordna stadens planering av skolutbyggnad för att möta behovet av grundskolekapacitet. Samordnad skolplanering i Stockholm (SAMS) ska identifiera platser för nya skolor utifrån behovet av kapacitetstillskott och samtidigt skapa samsyn kring dessa behov och platser som behövs för nya skoletableringar. Arbetet kanaliseras i en planeringsinventering (kartor) som biläggs lokalresursplanen. Jämfört med förra årets rapportering har antalet platser justerats ned och kan likställas med att sammantaget tio nya skolor har strukits i planeringen.

Bostäder behandlas inte i planen, utan dessa omhändertas i stadens två separata processer för äldreboendeplanering och planeringen för bostäder med särskild service.

Planen har en första planeringsperiod mellan år 2025-2032 och en andra mellan år 2033-2045. Detta har gjorts för att säkerställa att all pågående planering och lokalanskaffning omfattas, även den i mycket tidigt skede. Samtliga uppgifter är insamlade utifrån status 31 januari 2024 med viss justering kring datum för skolelever som har andra avläsningstider.

Remissammanställning

Ärendet har beretts av stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2024 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att stadens process för en årlig lokalresursplan är ett viktigt verktyg för att nå en effektiv lokalhållning. Planen har ett tydligt kommunkoncernperspektiv och behövs för att möjliggöra ökad styrning och samordning för att uppnå en ekonomiskt hållbar lokalförsörjning.

Staden har en decentraliserad lokalorganisation och nämnderna har ett långtgående och till stor del helt självständigt mandat. I arbetet med att sammanställa nämndernas lokalförsörjningsplaner noteras att genomförandet varierar och att det påverkar investeringsvolym och nämndernas driftkostnadsutveckling.

Stadsledningskontoret konstaterar att befolkningsutvecklingen ställer höga krav på nämndernas lokalförsörjningsarbete och att nämnderna arbetar successivt och till stor del i dialog med stadsledningskontoret för att hantera förändringen. Nämndernas behovsanalyser behöver i vissa fall tydliggöras, där rapporteringen av antalet planerade platser överstiger platsbehovet. Flera nämnder har fortsatt behov av att utveckla sitt arbete med lokalförsörjning, bland annat genom en mer samordnad lokalprojektprocess.

Stadsledningskontoret uppfattar att det är viktigt att inom alla delar av kommunkoncernen fokusera på att effektivisera och hålla tillbaka lokalkostnadsökningarna för att frigöra resurser för verksamheten. Det innebär att kostnader och åtgärder ska vara motiverade och definieras utifrån nyttan för kommunkoncernen. Starkare central samordning och en högre grad av förståelse för varandras verksamheter inom staden kan bidra till att säkerställa dessa prioriteringar.

Stadsledningskontoret har inte bedömt att särskilda jämställdhets- eller barnkonsekvensaspekter behöver säkerställas i den övergripande lokalresursplanen eftersom dessa aspekter omhändertas i framdriften av varje enskilt lokalprojekt.